

Er tekent zich een ramp af in de teelt van pioenen. Vrijwel overal slaat *Phytophthora* toe in de percelen. Ook bij telers die menen dat ze geen last hebben van deze schimmelziekte.

Phytophthora in pioen dreigt ramp te worden

Tekst en fotografie: Henk van den Berg, teelt- en bedrijfsadviseur

Vanaf 2014 heb ik in deze rubriek regelmatig aandacht besteed aan deze ziekte. Ik had de hoop te voorkomen dat *Phytophthora* de grootste ziekte in de pioenteelt zou worden door op tijd aan de bel te trekken. Helaas is dit niet gelukt. Er is weinig over gepraat en ik kom regelmatig telers tegen die ervan overtuigd zijn dat ze er geen last van hebben, maar waar ik zonder enige moeite de ziekte kan vinden. Is dit onkunde of ontkenning? Ik weet het niet, maar beide hebben geleid tot de ramp die zich nu aan het afspeelen is.

VRIJWEL IEDEREEN HEEFT HET Het grootste deel van de pioen-telers heeft op dit moment in meer of mindere mate last van *Phytophthora*. In veel gevallen is dit echter niet goed in beeld. Dat komt ook doordat bij sommige telers van het ene op het andere jaar planten geheel wegvallen, maar waarbij van *Phytophthora* geen sprake is. Wat het wel is, is mij nog niet duidelijk.

Dit zijn incidenten die niets met de *Phytophthora*-ramp van dit moment te maken hebben.

De *Phytophthora* die nu opspeelt, is als je goed oplet in een vrij vroeg stadium te ontdekken. Tijdens de opkomst blijven een paar scheutjes steken, die zwart worden en als een soort kleine, zwarte lantaarnpaaltjes onder het gewas blijven zitten. Tijdens de groei ontstaan rondom deze scheutjes nieuwe aantastingen, die onder gunstige omstandigheden dezelfde uitbreidingssymptomen geven als bij *Phytophthora* in aardappel. Zover nu bekend is, is het echter niet dezelfde *Phytophthora* als in de aardappel. Vaak droogt de aantasting op, maar duikt vanuit de grond in het volgende seizoen weer op. Gevoelige soorten als 'Duchesse de Nemours', 'Kansas' en 'Alexander Fleming' laten al in het tweede jaar van de aantasting grote plekken zien. Daarin zijn weer duidelijk die zwarte scheutjes te zien.

Het is dus niet zo dat de planten dood zijn en geen symptomen meer van de ziekte vertonen. Dit is dus een groot verschil met de ziekte die ik aan het begin van dit stuk beschreef. Deze ziekte is ook niet te verwarren

met omvallers veroorzaakt door *Botrytis*. Deze aantasting komt later en de groene steel valt om terwijl de voet van de steel bruin is, waarop zich schimmelpuis vormt. *Phytophthora* vertoont vrijwel nooit schimmelpuis.

VERSPREIDING

De aantastingen zijn het sterkst op plekken die een beetje nat zijn of een slechte structuur hebben. Een agressieve aantasting is moeilijk te bestrijden en het duurt jaren voordat die onder controle is. De ziekte verspreidt zich door de lucht in het gewas via de zwarte scheutjes. Is de plant eenmaal aangetast, dan groeit de ziekte onder de grond in de plant door. In een nat najaar met hoge temperaturen kan de ziekte in de rustperiode uitbreiden. Dit houdt dus in dat *Phytophthora* ook via het plantmateriaal wordt verspreid. Alleen openheid tussen de telers en samenwerking met de middenhandelaren kan voorkomen dat de ziekte zich nog meer uitbreidt. Iedereen moet echt weten hoe de ziekte er uitziet, zodat er bij de eerste aantasting wordt ingegrepen. Als dit niet snel gebeurt, is de ramp compleet.